

A SZAKSZERVEZETEK FELADATAI A MŰSZAKI PROPAGANDA- MUNKA FEJLESZTÉSÉBEN

Varga György

I. Műszaki fejlesztés és a szakszervezetek

Nagyarányu műszaki haladás, gyors technikai fejlődés, az atomenergia békés célokra történő felhasználása, az űrhajózás megvalósítása: ez az, ami korunkat ma leginkább jellemesi. Az automatizálás forradalmasítja a termelést, átalakítja annak szervezetét, szervezetét és egyre nagyobb hatást gyakorol a ma emberének életére, munkájára.

A szocialista társadalom viszonyai, a szocialista országok közötti baráti kapcsolatok különösen kedvező hatást gyakorolnak a műszaki haladásra. Lehetővé tesszik a technika tervszerű - az ember igényeinek leginkább megfelelő - fejlesztését, a tudomány és az ipar kapcsolatát.

A műszaki fejlesztés népgazdaságunk és az iparvállalatok életében fontos szerepet játszik. Előfeltétele a termelés növelésének, a termékminőség javításának. Alapvető eszköze és módszere a munkatermelékenység emelésének, általában a gazdaságosság fokozott érvényesülésének.

A műszaki haladás, a technika fejlesztése, eredményeinek kiaknázása nem különbözik a munkásosztály, a dolgozók millióit soraikba tömörítő szakszervezetek számára sem. A technikai fejlődés előmozdítása a szakszervezeti tevékenység szerves része, lényeges feladata.

Miből indulnak ki a szakszervezetek, mi határozza meg munkájuk tartalmát és célját? Az ember érdekeinek szolgálata, szükségletei magasabb színvonalu kielégítése; ez a szakszervezetek alapvető feladata, tevékenységük vezérelve. Az ehhez vezető utat a társadalom növekvő gazdasága, ami különösen napjainkban elválaszthatatlan a műsza-

ki haladásától, a technikai eredmények hasznosításától. Tehát a műszaki haladás előmozdítása egybeesik a dolgozók érdekeivel. Sőt, ebben az összefüggésben ez az alapja, kiindulópontja és meghatározója is a szakszervezeti munkának.

Mit várunk a műszaki fejlesztéstől? Az ipari, a mezőgazdasági termelés fellendülését, a közlekedés fejlődését...

A szakszervezeti szervek e kérdés mérlegelésekor abból indulnak ki, hogy a műszaki fejlesztés, a korszerű technikai eszközök és technológiai módszerek alkalmazása a termelés olcsóbbá tételét, népgazdaságunk gazdasági megerősödését jelentik. Közvetlen lehetőséget nyújt a munka megkönnyítésére, javítja a munkakörülményeket, növeli a munka biztonságát, s győzködés javulást eredményez az üzemegezés-ségügy helyzetében. Közvetlen és közvetett formában lehetőséget ad a nemzeti jövedelem növelésére, s így alapvető eszköz a dolgozók életsszínvonalának emeléséhez.

A Szovjetunió Kommunista Pártja XXII. kongresszusa a kommunista társadalom építésének egyszerű programjában nem véletlenül tűzte ki célul: "a társadalmi termelés technikájának, technológiájának és szervezetének tökéletesítését a népgazdaság valamennyi ágában. A termelési folyamatok komplex gépesítését és mind teljesebb automatizálását; a kémia széleskörű alkalmazását a népgazdaságban; az új, gazdaságilag hatékony termelési ágak, új energiafajták és anyagok erőteljes fejlesztését; a természeti, anyagi erőforrások, valamint a munkaerő sokoldalú és észszerű hasznosítását; a tudomány szerves összekapcsolását a termeléssel; a tudományos és technikai haladás gyors ütemét; a dolgozók magas műveltségi és műszaki színvonalának elérését."

A munkásosztály és a dolgozó parasztág érdeke tehát ahhoz fűződik - jóléte attól függ, - hogy milyen gyorsan és minőségben tudjuk a termelés technikai szintjét fejleszteni. A szakszervezeti szervek számára e kérdés nemcsak gazdasági, politikai jelentőségű is. Fontos feladatunk, hogy sajátos eszközeik és lehetőségeik alkalmazásával segítsék a műszaki fejlesztést, erre mozgósítsák a dolgozók széles tömegeit, kibontakoztatva alkotókészségüket.

A technika fejlesztése természetesen nem valósulhat meg spontán. A szakszervezeti szervek a különböző szinteken az alábbi kérdésekre figyeljenek fel és tegyenek javaslatokat:

1. A népgazdasági és vállalati tervek elkészítésénél előtérbe kell állítani a műszaki fejlesztés,

a korszerű technológiák megvalósításának feladatait. A szakszervezeti szervezeteknek ügyelniük kell arra, hogy a rendelkezésre álló anyagi eszközöket a legcélravezetőbben és leggazdaságosabban használják ki. Ezen túlmenően kezdeményezniük kell a saját erőből történő műszaki fejlesztést, a dolgozók javaslatainak, alkotókészségének kibontakoztatását, szorgalmazniuk kell azok alkalmazását a tervek elkészítésénél és megvalósításában.

2. A tudományos kutatómunkát mindjobban a termelés szükségleteinek megoldására kell irányítani. A szakszervezeti szervek teremtsenek kedvező légkört a kutatások, kísérletek lefolytatásához. Sokat segíthetnek a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának kibontakoztatásában, azok meghonosításában.
3. Az új technika alkalmazása, a műszaki fejlesztés megvalósítása mind magasabb szintű ismereteket, tudást követel. Dolgozóink csak akkor tudják a technikát fejleszteni és a már meglévőt a legteljesebb mértékben kihasználni, ha kulturális és szakmai ismereteiket állandóan bővítik, ha műveltebbekké, szakmailag megalapozottabbá képezik magukat. Ha állandóan él bennük az új, a jobb, a gazdaságosabb megismerése és alkalmazása iránti vágy.
4. Harcolni kell a maradi nézetek, a régi, a megszokotthoz ragaszkodás, a változástól való félelem ellen.
A korszerű technika megalkotása, alkalmazása, s a velejáró, magasabb színvonalú munkaszervezés fokozott követelményeket támaszt vezetőkkel és dolgozókkal szemben egyaránt. Könnyebb a már megszokott, a régi, "jól bevált" módon dolgozni, mint az új, sokszor bizonytalan módszereket alkalmazni. Nem egyszer a lényeg meg nem értéséről, félelemről van szó. Sokszor az idegenkedést elősegítik a helytelenül kialakított osztóznzési módszerek is.
5. A műszaki fejlesztést, az új technika megvalósítását elősegítő és a műszaki ismeretterjesztésben élenjáró dolgozókat rendszeres erkölcsi és anyagi elismerésben helyes részesíteni. A jó eljárások, újítások bevezetését, minél szélesebb körben történő alkalmazását anyagi ösztönzéssel is segítenünk kell.

A műszaki fejlesztés előfeltételeinek biztosítása, folyamatos és tervszerű megvalósítása az állami szervek, így az Országos Tervhivatal, a minisztériumok és a vállalatok vezetőinek feladata. A szakszervezeti szervezeteknek mégis sok lehetőségük van arra, hogy a műszaki fejlesztést a célkitűzések meghatározásakor és a végrehajtás során segítsék. A kormány határozatai kötelezik az állami szerveket, hogy minden szinten számoljanak be a szakszervezetek választott testületeinek elképzeléseiről, célki-

tűzéseikről és az eredményekről. Kizárólag a szakszervezeti szervek felkészültségén múlik, hogyan tudnak élni a lehetőségekkel, képesek-e a célkitűzéseket társadalmi bírálat tárgyává tenni, és a dolgozók széleskörű tapasztalataival gazdagítani.

Ugyancsak a szakszervezeti szervek szervezőképességétől, a gazdasági vezetéssel kialakított jó munkakapcsolatától függ, hogyan tudják megszósítani a dolgokat a helyes célkitűzések megvalósítására. A mi társadalmi rendszerünkben a szakszervezeti szervek alapvető feladata elősegíteni, hogy a műszaki fejlesztés ne csak a hivatali apparátus, hanem minden egyes dolgozó ügye legyen.

A Szaktanács vezető szervei a párttal, az állami főhatóságokkal, a tudományos és társadalmi vezetőszervekkel közösen kialakítja a műszaki fejlesztés és műszaki propaganda irányait, meghatározza tartalmát és formáit. Segíti és ellenőrzi a szakszervezetek ilyen irányú tevékenységét.

A szakszervezetek megyei tanácsai megyei szinten - az egyéb társadalmi szervekkel együttműködve - koordináló tevékenységet fejtenek ki. Elemző, ellenőrző, kezdeményező munkát végeznek a műszaki fejlesztés és műszaki propaganda terén. Közvetlen segítséget adnak a szakszervezetek üzemi szerveinek a jó tapasztalatok általánosításával.

A szakszervezetek központjai az illetékes minisztériumokkal és a MTESZ tagegységekkel közösen szakmájuk területén folytatnak közvetlen műszaki propaganda tevékenységet. Irányítják, ellenőrzik, segítik üzemi szervezeteik munkáját.

A szakszervezeti bizottságok feladata kettős: segíteniük kell szervező, felvilágosító és ellenőrző munkával az államilag szervezett iskola- és tanfolyam rendszerű képzést, másrészt önálló, műszaki propaganda tevékenységet kell kifejteniük elsősorban a munkások és műszaki középkezelők között.

A műszaki propagandáról, ismeretterjesztésről és a szakmai oktatásról Lenin 1920-ban elmondott beszámolójában megállapította: "A termelési propaganda országos méretű megszervezését a mai politikai helyzet sajátosságai teszik szükségessé. Erre egyaránt szükség van a munkásoknak, a szakszervezeteknek és a parasztságnak, erre legnagyobb szüksége van az államapparátusnak, amelyet korántsem használunk ki eléggé erre a célra."

A négy évtizede elhangzott megállapítás ma is időszerű. Bizonyítják ezt az MSZMP Politikai Bizottsága 1960. évi határozatában, a műszaki propaganda helyzetéről tett megállapításai: "A különböző állami, gazdasági és társadalmi szervek tevékenységének színvonala - a műszaki propaganda és ismeretterjesztő munka terén - mennyiségileg és tartalmában egyaránt elmaradt az ipar fejlesztésének szükségleteitől. Tovább kell fejleszteni a szakminisztériumok és a gazdasági irányítószervek tevékenységét a műszaki propagandamunka színvonalának emelése érdekében. Biztosítani kell a műszaki propaganda terv-

szerűségét. Meg kell javítani a különböző állami, gazdasági és társadalmi szervek együttműködését. Ez az előfeltétele annak, hogy valamennyi, e szempontból lényeges kérdés kellő súlyt és szerepet kapjon munkánk során. Ezáltal elkerülhetővé válik egyes kérdések "tulszervezése" és más, fontos problémák elhanyagolása. Meg kell teremteni a műszaki propagandamunka fejlesztésének anyagi lehetőségét."

A műszaki propagandamunka tehát egyaránt feladata az állami, gazdasági, párt- és szakszervezeti szerveknek, valamint a műszaki és tudományos egyesületeknek.

A szakszervezetek munkájában nem ujkeltetű a műszaki propagandával való foglalkozás. A SZOT elnöksége, ill. Titkársága az elmúlt évek során számos esetben foglalkozott a műszaki propaganda feladataival. Határozatokat hozott a szakmai oktatás javítására, az ujitómozgalom segítésére és szélesebbkörű kibontakoztatására, a tapasztalatcsere mozgalom fejlesztésére. Irányt mutatott a legeredményesebb szervezeti formák, módszerek kialakítására, mint pl. a szakoktatási és műszaki propaganda bizottságok és a műszaki klubok eredményes működtetésére.

A műszaki propaganda hatékonyabb kibontakozását azonban akadályozza a tervszerűség hiánya, a koordinálatlanság, a többi szervekkel való hatásköri, sok esetben pozícionális viták stb. A szakszervezeti szervek viszonylag rendszeres tevékenységet fejtettek ki az ujitómozgalom szélesítésében és a tapasztalatcsere mozgalom fejlesztésében. Eredményesen tevékenykedtek a dolgozók szakmai ismereteinek bővítésében is.

Megállapítható azonban, hogy ez a munka nem volt töretlen. Igaz, gyakorta nem kizárólag a szakszervezeti szerveken mulik a műszaki propagandamunka gyengesége. Szerepe van ebben az állami szervek kifogásolható tevékenységének - különösen a feladatok meghatározása, koordinálása tekintetében - de nagyobb eréllyel többre is futotta volna erőnkből.

A kormány a műszaki fejlesztés, a műszaki dokumentáció és tájékoztatás, a műszaki propaganda és ismeretterjesztés állami irányítását, koordinálását az e célból létrehozott Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságra bízta. E munka irányítása, összefogása és koordinálása nem könnyű dolog. Az állami és társadalmi szervezeteknek elsőrendű kötelességük az OMFB munkájának támogatása. Akkor tesznek jó szolgálatot az ügynek, ha erejükhöz mértén segítik az irányítás és koordinálás meghonosodását és szervezetüknek, profiljuknak megfelelően a feladatok megvalósítását.

A várható helyes kibontakozás szemszögéből vizsgálva megkísérjük megjelölni az egyes szakszervezeti szervek feladatait. Nem általános érvényű recepteket, csak néhány jó tanácsot szándékozunk adni annak tudatában, hogy az élet a legkülönbözőbb formák és módszerek gazdag tárházát fogja kialakítani.

Az MSZMP Politikai Bizottsága határozatának megfelelően előrebocsátjuk, hogy a műszaki propaganda munkát - a termelési tevékenység, a műszaki fejlesztés szervezésének kell tekinteni, amelyért a miniszterek, a vállalatok gazdasági és mozgalmi vezetői együttesen felelősek.

II. A szakszervezetek feladatai

a műszaki propaganda és ismeretterjesztés terén

Műszaki propaganda és ismeretterjesztés meghatározás alatt általában a műszaki és tudományos eredmények, ill. a műszaki, termelési tapasztalatok terjesztését, széles körben való tervszerű ismertetését értjük. Ezen belül - célját illetően - két formáját különböztetjük meg: az általános és a szakterületi műszaki propagandát. Az általános műszaki propaganda a dolgozók műszaki tájékozottságának bővítését és érdeklődésének felkeltését célozza. Anyagát a műszaki és természettudományokból meríti. A szakterületi műszaki propaganda a népgazdaság és a vállalatok előtt álló, legfontosabb feladatok megoldásához szolgáltat tervszerűen ismeretanyagot a dolgozók részére, mintegy kiegészítéseként a szakmai képzésnek és továbbképzésnek.

A műszaki propaganda és ismeretterjesztés eszközei, módszerei kimeríthetetlenek. Egy alapvető követelményt azonban mindegyikkel szemben fel kell állítani. A műszaki propaganda és ismeretterjesztés az egyes dolgozó rétegek képzettségének megfelelő szintű és közzérthető legyen. A mérnökhöz mérnöki, a középkádérhez technikai, a szakmunkáshoz szakmunkási szinten szóljon.

III. Szakszervezeti feladatok

a szakmai képzés és továbbképzés terén

A szakmai képzés és továbbképzés a műszaki propaganda körébe csak tágabb értelmezés szerint tartozik, mégis - nagy fontosságára való tekintettel, és viszonylag jól körülhatárolt rendszere miatt - célszerű külön foglalkozni vele. Az iskolarendszerű szakmai képzés és továbbképzés a legeredményesebb formája a műszaki ismeretek terjesztésének, a népgazdaság szakember szükséglete biztosításának. Ez nem jelenti azt, hogy a szakszervezeteknek e tekintetben nincs tennivalójuk. Elő kell segíteniük a műszaki ismeretek, az új, korszerű technológiák, munkamódszerek széleskörű ismertetését és elterjesztését. Fel kell kelteniük a dolgozóknak az új iránti érdeklődést, a szakma szeretetét, törekvésüket a műszaki színvonal emelésére.

A szakmai képzés és továbbképzés általában is az állami szervek feladata. A szakemberek képzése és továbbképzése a különböző dolgozó rétegeknél és képzési szinteknél más- és más problémákat vet fel.

Igy mind az állami, mind pedig a szakszervezeti szervek részéről más irányú tevékenységet igényel. A műszaki felsőkáderek - a mérnökök - képzésében hazánkban nagy hagyományokkal rendelkezünk. A szakszervezeti felső vezetőszer-
vek feladata, hogy a minisztériumi távlati tervekkel összhangban segítsenek meghatározni - a szükséges szakmai bontásnak megfelelően - a beiskolázásra kerülők számát. Birálják és segítik a minisztériumok beiskolázási kádarmunkáját. Az üzemi szervek pedig meggyőző, felvilágosító tevékenységükkel segítik az egyetemek esti és levelező tagozatára történő beiskolázást.

Lényegesen nagyobb a feladatuk a szakszervezeti szerveknek az u.n. középkáderek, így a technikusok, a művezetők és a szakmunkások képzésében, ill. annak segítségével. Ezek az oktatási formák a szaktárcák hatáskörébe tartoznak. A szakszervezeteknek így lehetőségük nyílik arra is, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék szakmai területük szakemberszükségletének alakulását és a képzésük helyzetét. Hatáskörükbe tartozik, hogy a népgazdasági célkitűzésekből a minisztériumokra háruló feladatok ismeretében segítsenek megállapítani a szakember szükségletet. A vállalati szervek vegyenek részt a kiválasztó, felvilágosító munkában, és segítsék elő az iskolák és üzemi tanfolyamok zökkenőmentes munkáját. Hozzáértő, társadalmi aktívák bevonásával kísérik figyelemmel a tanfolyamok színvonalát és eredményességét. Különösen a fizikai dolgozók tanfolyamain adjanak segítséget a tanulásban az arra rászorulóknak.

Alapvető követelmény, hogy a szakszervezeti, üzemi szervek - a vállalat különböző szintű vezetőivel közösen - a felmérésekben részt vállaljanak. Mielőbb állapítsák meg a vállalatok szakember szükségletét és annak megfelelően évről-évre tervszerűen valósítsák meg a szakemberek képzését.

A szakemberek továbbképzésében ma még egyáltalán nem kielégítő a helyzet, bár a felsőfokú káderek, a mérnökök továbbképzésében bizonyos előrehaladás tapasztalható. Állami irányítással egyes szakterületeken folyik továbbképzés. Ez azonban nem eléggé rendszeres, visszatérően nem ismétlődő és a műszakiaknak csak szűk körére terjed ki. A továbbképzésből kimaradnak a vidéki műszakiak. A szakszervezetek feladata, hogy az állami szerveknek segítsenek a továbbképzési szükségleteket megállapítani, és segítsenek mielőbb megvalósítani minden mérnökre kiterjedően a rendszeresen visszatérő továbbképzést.

A műszaki középkáderek és a szakmunkások továbbképzése intézményesen nincs megoldva. Technikus továbbképzést egyes tudományos egyesületek végeznek. Ez a kérdés azonban teljes értékűen ma még nincs megoldva. Hozzájárul ehhez, hogy a szakmunkások továbbképzését a minisztériumok és a szakszervezetek elhanyagolják.

A szakszervezetek központi, területi és üzemi szerveinek feladata - az éves és távlati tervek ismeretében - segíteni a műszaki középkáderek és a szakmunkások továbbképzésének megszervezését. Erjék el, hogy a műszaki középkáderek mind nagyobb számban vegyenek

részt a tudományos egyesületek tanfolyamain. A vállalatoknál pedig a fejlesztés és termelési problémák ismeretében szerveznek továbbképző és céltanfolyamokat a szakmunkások részére.

IV. A szakszervezetek feladatai az ujitó- és ésszerűsítő mozgalom fejlesztésében

Az ujitási és ésszerűsítési javaslatok a műszaki fejlesztésnek szerves részét képezik, annak megvalósítását segítik. Az ujitások és ésszerűsítések széles körű elterjesztésének módszerei általában azonosak a műszaki propaganda ismeretterjesztés módszereivel.

Az ujitó- és ésszerűsítő mozgalomban a szocialista társadalmat építő dolgozók alkotó kezdeményezése jut kifejezésre. Ez a tevékenység a szocializmus ügye iránt mind nagyobb felelősséget érző emberek növekvő öntudatát fejezi ki. Az ujitó- és ésszerűsítő mozgalomban teljes összhangban van az egyén és a szocialista társadalom érdeke közötti szoros kapcsolat. E mozgalom kiapadhatatlan forrása a dolgozó tömegek alkotókészségének, mely az új, a fejlettebb módszereket, a közvetlen műszaki fejlesztést eredményezi.

Az ujitó- és ésszerűsítő mozgalomban munkásosztályunk műveltségének, szakmai képzettségének növekedése is kifejezésre jut. E mozgalom eredményein lemérhető a műszaki propaganda és ismeretterjesztő módszerek, valamint az ebben résztvevő szervek munkájának hatékonysága. Minél magasabb ugyanis a dolgozók általános műveltsége és szakmai képzettsége, annál szélesebb körű és magasabb színvonalú az ujitók- és ésszerűsítők tevékenysége is.

Az ujitó- és ésszerűsítő mozgalomban elért eredmények mellett számos hiányosság tapasztalható, amelyek megszüntetése a különböző szintű, állami és szakszervezeti szervek közös összefogásával érhető csak el. A szakszervezeti szerveknek feladatuk, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék az ujitó- és ésszerűsítő mozgalom fejlődését. Céltudatosabb irányító és szervező munkával segítsék elő a mozgalom kibontakozását. El kell érni, hogy a gazdasági vezetők a műszaki fejlesztés legfontosabb iparági és vállalati feladatainak megoldását állítsák az ujitók elé. A vállalatok műszaki-gazdasági vezetőivel közösen biztosítani kell az ujitók tevékenységéhez szükséges anyagi, tárgyi és személyi feltételeket.

A szakszervezeti szervek rendszeres ellenőrzésükkel segítsék elő, hogy a műszaki-gazdasági vezetők az ujitási javaslatokat minél előbb elbírálják és késedelem nélkül megvalósítsák.

Kezdeményezniük kell, hogy az egyes vállalatok, vagy iparágak területén kidolgozott, helyes megoldásokat az arra alkalmas, más iparágaknál vagy vállalatoknál is bevezessék. Segítséget kell nyújtaniuk ahhoz, hogy az ujitások a műszaki dokumentáció szerves részét képezzék, amely dokumentáció az éves és távlati fejlesztési tervek

kialakításánál is hasznos segítőforrásként szolgálhat.

A szakszervezeti szervezeteknek fel kell figyelniük az időnként sajnálatosan előforduló visszaélésekre, és őrködniük kell az ujitó- és ésszerűsítő mozgalom erkölcsi tisztasága felett. Pontos feladata a szakszervezeti bizottságoknak az ujitómozgalom eredményeinek propagálása, a kiváló ujitók népszerűsítése, erkölcsi és anyagi elismerésük szorgalmazása.

A szakszervezeti bizottságok segítsék a gazdasági vezetőket a műszaki fejlesztés feladatainak meghatározásában is. A kiváló fizikai és műszaki dolgozók, ujitók, szocialista brigádok véleményének figyelembe vételével tegyék meg észrevételeiket, javaslatukat a műszaki fejlesztési, intézkedési tervekhez. Kezdeményezzék, hogy a jelentős saját és tapasztalatcserés ujitások megvalósítását felvegyék a műszaki intézkedési tervekbe.

Ellenőrizték a fejlesztési tervek megvalósítását, a fejlesztésre rendelkezésre álló pénzügyi keretek - különösen a műszaki fejlesztési és vállalatfejlesztési alapok - célirányos és gazdaságos felhasználását.

V. Szakszervezeti feladatok

a műszaki ismeretterjesztés különféle formáinak hasznosításában

A műszaki ismeretterjesztésnek három fő formáját különböztetjük meg: az írásos, a szóbeli és a szemléltető propagandát.

Az írásos műszaki propagandára számos lehetőség van. Ezek közé tartoznak a szakmai lapok, folyóiratok, könyvek, brosurák, az időszakos és napilapok. Az írásos propaganda anyagok között megtaláljuk a különböző tanulmányi és kutatási beszámolókat, tudományos értekezéseket, a szabványokat, a szabadalmi és ujitási leírásokat, konstrukciós és gyártmánytechnológiai leírásokat, prospektusokat, jegyzőkönyveket, szakfordításokat, könyvtári és szakirodalmi tájékoztatókat stb. Mint láthatjuk, a műszaki propaganda írásos formáinak rendkívül széles skálája van. Kiadásukban résztvesznek a különböző állami és társadalmi szervek, a lap- és könyvkiadó vállalatok, tudományos kutatóintézetek stb.

Megállapítható azonban, hogy a különböző írásos anyagok készítése csak egy-egy szerv keretein belül tervszerű. Országos, ill. minisztériumi szinten a szükséges koordináció még nincs kellőképpen biztosítva. A kiadványok döntő többsége magasszintű és a műszaki felső- és -kis részében - a közép-káderek igényeinek megfelelően készül. Igen kevés a fizikai dolgozók színvonalának megfelelő szakirodalom.

Megjegyezzük, hogy a szakszervezeti szervezeteknek nem feladatuk a kimondottan szakmai jellegű műszaki propaganda anyagok készítése. A szakszervezeti felső szervek hatáskörébe olyan műszaki propaganda anyagok kiadása tartozik, amelyek a népgazdaság előtt álló feladatok, azok politikai és műszaki-gazdasági vonatkozásait tartalmazzák.

Továbbá olyanok, amelyek a helyes szakszervezeti módszerek alkalmazását rögzítik, a szakszervezeti apparátus képzését és továbbképzését szolgálják.

A szakszervezeti szervezetek feladatuk, hogy felhívják a figyelmet azokra a szakmai és iparági területekre, melyeken hiányos a szakmai propaganda anyagokkal való ellátás. Ösztönözniük kell az állami és más társadalmi szervezeteket, hogy tervszerűen, egymást kiegészítve lássák el a különböző szintű és képzettségű dolgozókat a - népgazdaság, vagy a vállalatok előtt álló feladatok elvégzéséhez - szükséges irodalommal.

A szakszervezetek felső- és területi szerveinek kezdeményezniük kell, hogy egységes, minden igényt kielégítő műszaki dokumentációs és tájékoztató hálózat jöjjön létre.

A szakszervezeti üzemi szervezeteknek törekedniük kell arra, hogy a vállalatok mielőbb belássák a vállalati tájékoztató és propaganda-szolgálat létrehozásának szükséges-ségét. E szerv feladatainak kialakításában, tevékenysége kibontakozásában helyes munkamegosztással részt kell vállalniuk.

Polyamatos felvilágosító munkával el kell érniük, hogy minél több dolgozó olvassa a szakmai és műszaki propaganda anyagokat. A kulturotthonok, a szakszervezeti könyvtárak adta lehetőségeket is alkalmazni kell a szakirodalom terjesztésében.

A műszaki eredmények gyors elterjesztésének, a korszerű gyártástechnológiák megismertetésének leggyakoribb, s egyben legeredményesebb módszere a szóbeli propaganda. Ehhez tartoznak a konzultációk, előadások, ismertetések, szemináriumok, előadásorozatok, a munkásakadémiák és az üzemgazdasági tanfolyamok. A technikai eszközökkel folytatott előadások, felhívások, mint a hanglezet, magnetofon, az üzemi és országos rádiószolgálatok stb.

A szóbeli propaganda alapvető célja, hogy a legfontosabb műszaki fejlesztési kérdésekre ráirányítsa a mérnökök, technikusok és munkások figyelmét. Sok esetben - és különösen vidéken - a szakmai továbbképzés hiányosságait is pótolják. Végül komoly szerepet töltenek be a külföldi és a népgazdaság különböző területein kidolgozott vagy tapasztalt eredmények széleskörű elterjesztésében is.

A szakszervezeti szervezeteknek a kulturotthonok, termelési tanácskozások stb. adta lehetőségeket is fel kell használniuk a szóbeli propagandára. Más társadalmi és állami szervezetekkel együttműködve igyekezzenek mindegyikben kialakítani a rendszeres és tervszerű propaganda tevékenységet. Ügyeljenek azonban arra, hogy a témák megválasztása a dolgozók szakmai képzettségi szintjének és egyéni érdeklődési körüknek megfelelően.

Hatásos formája a műszaki ismeretterjesztésnek a szemléltető propaganda. Ehhez tartozik az új termelőeszközök, termékek, technológiák, munkaszervezési módszerek bemutatása. Ilyenek az ábrák, rajzok, fényképek, diafilmek, mozgófilmek készítése és ismertetése. A televízió alkalmazása, bel- és

külföldi tanulmányutak szervezése. Gyakran alkalmazott formák még a szakmai bemutatók és a kiállítások.

A szemléltető propaganda eszközeinek alkalmazása azért is hatásos, mert rendszerint a többi propaganda-formával kombinálva használják. Előnye a közérthetőség, így a különböző képzettségű dolgozók könnyűszerrel győződhetnek meg egy-egy gyártási módszer, technológia jó tulajdonságairól.

Nem éri el a kívánatos mértéket a munkamódszerátadó- és tapasztalatcsere mozgalom szervezése és fejlesztése. A vállalaton belüli tapasztalatcsere lényegében megállt. De nem fejlődik kielégítően a vállalatok közötti, vagy az országok közötti tapasztalatcsere, hasonlóan a szovjet technikai eredmények, eljárások ismertetése sem.

A szakszervezeti szerveknek a vállalatok vezetőivel közösen kell biztosítaniuk a tapasztalatcsere és a munkamódszerátadási mozgalom kibontakozását.

A szakszervezeteknek kezdeményezniük kell bemutatók rendezését, hogy a nagyközönség és a gazdasági, kereskedelmi szervek is kellő időben tájékozódhassanak iparunk, vállalataink műszaki-gazdasági eredményeiről. A kiállított tárgyakról bocsássanak a nagyközönség rendelkezésére gyártmányismertető prospektusokat.

Jelentősége miatt szükséges röviden foglalkozni a műszaki filmekkel, mint az egyik legeredményesebb tömegoktatási eszközzel. E lehetőséget eddig nem használtuk ki eléggé, főleg azért, mert kevés a rendelkezésre álló, megfelelő, aktuális film.

A szakszervezeti szerveknek nem feladatuk a műszaki-termelési filmek készítése. Feladatuk azonban, hogy a szükségleteknek megfelelően igényeljenek az állami szervektől ilyen filmeket. Kísérjük figyelemmel az állami szerveknek a műszaki-tudományos filmbázis megteremtésére vonatkozó intézkedéseit. Azok kidolgozásában és a koordinációs feladatok ellátásában vegyenek részt.

A szakszervezeti területi és üzemi szerveknek - felhasználva a kulturotthonok és az üzemek technikai adottságait - részt kell vállalniuk a műszaki filmek bemutatásában.

Az anyagi érdekeltség megteremtése, az erkölcsi elismerés alkalmazása összetűnző erővel bír a műszaki fejlesztés és a műszaki propaganda munkában.

A szakszervezeti bizottságok fontos feladata, hogy kezdeményezzék a megfelelő erkölcsi és anyagi jutalmazás alkalmazását az e te-

rületeken jelentős eredményeket elérő munkásoknál és műszaki dolgozóknál. A prémium-feladatok is ösztönözzenek a műszaki fejlesztésre, az új technológiák, fejlettebb munkamódszerek alkalmazására.

Tűszenek ki pályadíjat, célprémiumot egy-egy, a vállalat előtt álló, műszaki fejlesztési, szervezési, technológiai feladat, probléma megoldására. A műszaki fejlesztés és műszaki propaganda feladatainak megoldásában eredményesen közreműködő dolgozókat vegyék figyelembe a kiváló dolgozó kitüntetés adományozásánál.

ВАРГА, Дь.:

ЗАДАЧИ ПРОФСОЮЗОВ В РАЗВИТИИ РАБОТЫ ТЕХНИЧЕСКОЙ ПРОПАГАНДЫ

Развитие техники, применение современных технических средств и методов технологии, означают повышение экономической мощности страны, непосредственно способствуют облегчению труда, благотворно действуют на улучшение работы, повышают безопасность труда и улучшают санитарные условия работы. Все эти факторы делают возможным увеличить национальные доходы, что обуславливает существенным образом повышение жизненного уровня трудящихся. Руководители профсоюзов любого уровня обязаны заниматься развитием техники, научно-технической информацией и пропагандой. Тоже самое должно наблюдаться при составлении планов, при развитии научно-исследовательских работ, при повышении квалификации трудящихся, тоже самое должно происходить в борьбе с отсталыми воззрениями и приверженности к привычному. Руководители профсоюзов должны беспрестанно поощрять в моральном и материальном отношении передовых работников труда. В работе профсоюзов важную роль должна занимать техническая пропаганда, стимулирующая трудящихся к дальнейшему повышению квалификации и нужно оказывать в этом отношении всякую помощь. Профсоюзы должны поощрять обширное распространение новаторства и рационализации. Сотрудничая с научными организациями, должны способствовать расширению технической пропаганды и распространению в разнообразной форме научно-популярных знаний. Профсоюзы должны содействовать тому, чтобы на предприятиях в ближайшее время были бы созданы органы технической информации и пропаганды. Важной задачей профсоюзов вместе с руководителями предприятий развернуть движение обмена опытом и передачи метода труда при широком использовании научно-технических фильмов.